

PODACI O USTANOVI/ŠKOLI	PODACI O AUTORIMA/AUTORKAMA
Naziv škole: Ekonomsko – trgovinska škola	Svetlana Tomić, pedagog
Mesto, opština: Paraćin	
Školska uprava: Jagodina	
Opis primera dobre prakse IO	
Primena znanja, veština i iskustava stečenih u projektu “ Mentorska podrška učenicima srednje škole romske nacionalnosti u uspešnom završetku škole” na učenike srednje škole koji su suočeni sa preprekama za učenje i učešće	
Ključne reči: <i>srednja škola, socijalno nestimulativna sredina, mentorska podrška učenicima romske nacionalnosti</i>	
Opis obrazovne situacije učenika i okruženja <p>Ekonomsko – trgovinska škola u Paraćinu je jedna od četiri srednje škole u gradu. Obrazuje učenike u dva područja rada: ekonomija, pravo i administracija u četvorogodišnjem trajanju, i trgovina, turizam i ugostiteljstvo u trogodišnjem i četvorogodišnjem trajanju. Škola je srednje veličine – 22 odeljenja, oko 660 učenika. Specifičnost škole je otvorenost za promene, stalno stručno usavršavanje zaposlenih, dobri međuljudski odnosi, saradnja sa privrednim društvima i drugim školama na domaćem i međunarodnom nivou, renome i ugled koji škola ima na lokalnom i republičkom nivou. Zaposleni u školi se trude da svaki učenik kroz obrazovanje dobije maksimum koji mu je potreban, da svaki učenik dobije potrebnu podršku da razvije sve svoje kapacitete i pruži najbolji doprinos društvu.</p> <p>Inkluzivni razvoj škole je tema naših planova i aktivnosti. Prioritet nam je, kako unapređivanje kompetencije za poučavanje i učenje, tako i kompetencija za podršku razvoju ličnosti učenika i kompetencija za komunikaciju i saradnju.</p> <p>Unazad nekoliko godina primetan je trend povećanja broja učenika čiji su roditelji ostali bez posla, učenika koji dolaze iz nepotpunih i disfunkcionalnih porodica, kao i porodica koje žive u teškom siromastvu (korisnici materijalnog obezbeđenja i porodice bez ikakve kontinuirane pomoći). Naši naponi su usmereni ka tome da ova deca ostanu u obrazovnom sistemu, tj. uspešno završe započeto obrazovanje.</p> <p>Od školske 2012/13. godine obrazujemo učenike kojima je potrebna dodatna obrazovna podrška (IOP -1 - četiri učenika sa invaliditetom). Troje od njih je uspešno završilo našu školu, jedna učenica pomaže roditeljima u poljoprivrednom gazdinstvu, druga učenica (sa cerebralnom paralizom) je upisala filološki fakultet u Beogradu i odličan je student, dok je učenik (sa distrofijom mišića nakon operacije tumora) upisao pravni fakultet i veoma je aktivan u košarkaškom klubu u Beogradu za osobe u</p>	

kolicima). Četvrti učenik, koji boluje od „dišeno-ve distrofije mišića“ je ove godine uspešno završio prvi razred – obrazovni profil trgovac – ove godine će promeniti profil – upisaće se u obrazovni profil finansijski administrator u četvorogodišnjem trajanju (nije uspeo zbog nedovoljnog broja bodova da upiše ovo zanimanje nakon završene osnovne škole). Obrazujemo i dva učenika po IOP- 2.

Od 2014/15. Naša škola se uključila u projekat Tehnička podrška za inkluziju Roma (TARI) u skladu sa IPA 2012 programom za društveni razvoj.

Opis dobre prakse

TARI projektom je predviđeno stipendiranje određenog broja učenika romske nacionalnosti od strane Ministarstva prosvete izabranih na konkursu. Osim novčanog iznosa ovim učenicima je obezbeđena i mentorska podrška. Mentore je predlagala škola, a Ministar je odobrio listu izabranih mentora. Iz moje škole ja sam predložena za mentorku. Mentorski rad je podrazumevao individualni rad sa učenikom ili manjom grupom učenika, takođe podrazumevao je i pohađanje obuka (tri modula) za jačanje kompetencija za podršku razvoju ličnosti učenika. Znanja stečena ovom prilikom bila su nam dragoceni resurs. Koristila sam ih u radu sa dvoje učenika i u radu sa kolegama. Nakon redovnih razgovora, ostvarila sam saradnju sa odeljenjskim starešinama, isto tako i sa predmetnim nastavnicima. Rezultati su bili dobri: mentorisani učenici su postepeno jačali svoje samopouzdanje, postajali svesni svojih snaga i kapaciteta, pojačala se motivacija za učenje – uspeh se poboljšao, roditelji su bili informisani o svemu, pravili smo u početku zajedno plan budućeg napretka, vremenom je planiranje usmereno na razvoj sve više bilo samostalno (učenici i roditelji), uključivali su se u vannastavne aktivnosti, naišli su na prihvaćenost od strane vršnjaka.

Uvidevši dobre strane koncepta mentorskog rada, počela sam da, u dogovoru sa odeljenjskim starešinama i roditeljima, radim i sa još nekoliko učenika. Najpre sam radila sa učenicima romske nacionalnosti koji nisu uspeli da dobiju stipendiju, kao i sa učenicima koji dolaze iz jako siromašnih porodica. Tokom prvog polugodišta dva puta nedeljno smo imali sastanke, razgovarali o problemima, događajima, savetovala sam ih, upoznavala ih sa tehnikama uspešnog učenja, načinima konstruktivnog rešavanja sukoba. Istovremeno sam se trudila da rezultate njihovog truda i napretka promovišem i predstavim svim članovima kolektiva. Postali su vidljiviji. Čini mi se da je to bilo od velike važnosti za motivisanje ostalih nastavnika da poboljšaju svoj rad u nastavi, kroz različite oblike individualizacije, poboljšanja ponude vannastavnih aktivnosti i sl. U drugom polugodištu, kako su se učenici razvijali i osamostaljivali, sastajali smo se jednom nedeljno. Sastanci su u početku bili individualni, kasnije i grupni sa razmenama iskustava i ideja. Po potrebi pozivali smo i roditelje, odeljenjskog starešinu, nastavnike. Kako je vreme prolazilo, jačalo se poverenje, postale su česte situacije kada ovi učenici

navrate do kancelarije da me pozdrave, da se pohvale, da ispričaju neki smešni ili neki zanimljiv događaj. Po ugledu na njih, ili zajedno, primetila sam, da su pojedini njihovi drugovi iz odeljenja samostalno dolazili po savet, podršku. Najmanje jednom u polugodištu praktikovala sam da odem u odeljenje i da (u dogovoru i zajedno sa odeljenjskim starešinom) odradimo radionicu odgovarajuće sadržine kako bi odgovarajuću podršku dobili svi učenici. Učenici su tada imali prilike i da postavljaju različita pitanja u vezi sa konkretnim učenicima. Time smo doprineli razbijanju predrasuda koje nimalo nisu retke kada se radi o ovim učenicima. U narednoj školskoj godini u planu je da u saradnji sa Tehnološkom školom na zanimljiv muzičko scenski način obeležimo svetski dan Roma (8. april). Uspostavila sam kontakt sa lokalnim udruženjem Roma „Đurđevdan“. Na lokalnom nivou uspostavili smo mehanizme multisektorske saradnje različitih ustanova i službi u cilju pružanja podrške učenicima iz osetljivih društvenih grupa, a naročito žrtvama porodičnog nasilja (Protokol). Na godišnjem nivou predstavnici svih ustanova i službi se jednom sastaju i evaluiraju dosadašnji rad, daju predloge radi prevazilaženja problema.

Učenički parlament (koordinator sam Tima za pružanje podrške radu UP) svojim aktivnostima pokazuje senzibilasnost za probleme ovih učenika, kao i spremnost za preduzimanje akcija: npr. Humanitarni turniri, projekat izgradnje lifta za učenike u kolicima. Još uvek nismo uspeali da obezbedimo dovoljno sredstava za izgradnju lifta, ali ne odustajemo.

Kako je koncept mentorstva dao pozitivne rezultate primenili smo ga i u radu sa učenicom koja se obrazuje po IOP – 2. Nakon jedne godine primene učenica je pokazala napredak u komunikaciji, uspeali smo da stavimo pod kontrolu situaciju u odeljenju kada su pojedini učenici iskazivali otvoreno neprijateljstvo. I u ovom slučaju smo napredovali postepeno, korak po korak, kako se razvijalo poverenje, tako je jačalo i samopouzdanje i broj ekscenčnih situacija se smanjio. Početkom ove školske godine (učenica pohađa drugi razred) majka je molila da i dalje radim sa učenicom kao mentor, što smo i učinili. U Razvojnom planu škole planirali smo da se kroz stručno usavršavanje u okviru ustanove, broj mentora poveća i mentorstvom pokrijemo veći broj učenika.

Profesionalna dobit

Mentorski rad je uvelikoj meri doprineo mom profesionalnom i ličnom razvoju. Znanja koja sam stekla na obukama bila su vrlo korisna za praktičnu primenu. Razmena iskustava sa kolegama iz drugih škola je od dragocene važnosti. Preporučujem da se kolege oprobaju u ovom vidu pružanja podrške. Nema veće radosti kada delite napredak sa ljudima prema kojima je život bio veoma surov. Da se razumemo, nisu to savršeni rezultati, ne ide uvek glatko i lako, potrebno je puno strpljenja i razumevanja, nadasve vremena, ali su ipak REZULTATI.

Dobiti za učenike: ostvaren napredak u socijalizaciji; osećaj prihvaćenosti od strane vršnjaka, životno osposobljavanje i razvoj veštine samostalnosti.

Dobiti za školu: lepo je kada se čuju reči pohvale i izrazi zadovoljstva od strane učenika i roditelja. Uostalom, naš zadatak, tj, naša misija je upravo to da obrazovanjem i vaspitanjem oformimo zdrave, odgovorne, srećne i sposobne mlade ljude.

Umesto zaključka: nosioci inkluzivnog razvoja škole su nastavnici – zato je i njima neophodna sistemska, kontinuiranija i blagovremena podrška u vidu obuka, prilika za razmenu iskustava, promocija.